

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเพื่อศึกษาดังนี้

๑. เพื่อศึกษาเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐
๒. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ ที่มีเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน
๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า เยาวชน ที่มี เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิชาชีพชั้นสูง (ปว.ส.) ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๑,๕๐๐ คน และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๖ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดมี จำนวน ๓๐ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านความคิดเห็น และด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบประเมินค่า ๕ ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ จำนวน ๙ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จะวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LS.D (Least-Significant Different) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของเยาวชน

พบว่า เยาวชน จำนวน ๓๐๖ คน เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๒ คน ร้อยละ ๕๖.๒๑ ช่วงอายุ ๑๙ - ๒๐ ปี จำนวน ๒๑๖ คน ร้อยละ ๗๐.๕๙ ศึกษาชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๖๖ คน ร้อยละ ๕๔.๒๐ ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๑๒๕ คน มีร้อยละ ๔๐.๘๕

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐

พบว่า เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ค่าเฉลี่ยสูงสุด** ได้แก่ ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๑) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านความรู้สึก โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า **มีค่าเฉลี่ยสูงสุด** ได้แก่ ข้อที่ ๑๐ คือ นักศึกษารู้สึกว่า พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติศาสนกิจโดยการเทศนาเผยแผ่หลักธรรม เป็นต้น

๒) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านความคิดเห็น โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า **ค่าเฉลี่ยสูงสุด** ได้แก่ ข้อที่ ๒ คือ พระสงฆ์จำเป็นต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติธรรม

๓) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวม ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า **ค่าเฉลี่ยสูงสุด** มีสองข้อได้แก่ ข้อที่ ๕ คือ นักศึกษามีพฤติกรรมร่วมในการป้องกันรักษายันตราจะเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ และข้อที่ ๖ คือ นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐

การเปรียบเทียบเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ชั้นปี การศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า เยาวชน ที่มี เพศ อายุ และ ชั้นปีการศึกษา ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน **ไม่แตกต่างกัน** แต่อาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ **แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕** เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน คือ ด้านความรู้สึก ด้านความคิดเห็น และด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านความรู้สึก พบว่า เยาวชน ที่มี เพศ อายุ และ ชั้นปีการศึกษา ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ **ไม่แตกต่างกัน** แต่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ **แตกต่างกัน**

๒) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านความคิดเห็น พบว่า เยาวชน ที่มี เพศ อายุ และชั้นปีการศึกษา ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ แตกต่างกัน

๓) เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ พบว่า เยาวชน ที่มี เพศ อายุ และชั้นปีการศึกษา ต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีเจตคติต่อพระสงฆ์ แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ ของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐

พบว่า เยาวชน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เรียงตามลำดับดังนี้

๑) ด้านความรู้สึกรู้สึก

- (๑) พระสงฆ์จำเป็นต้องเป็นผู้ทรงศีล รักษาศรัทธาของพุทธบริษัทเอาไว้
- (๒) พระสงฆ์ผู้ทรงศีลเป็นผู้เหนี่ยวนำจิตใจของเยาวชนไม่ให้กระทำความชั่ว
- (๓) พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติศาสนกิจ ปฏิบัติธรรมศึกษาพระธรรมวินัยและเผยแผ่พระธรรมแก่ประชาชน

๒) ด้านความคิดเห็น

- (๑) พระสงฆ์ต้องเป็นผู้เสียสละโลกียวิสัย อุทิศตนเพื่อธำรงพระศาสนาให้มีเสถียรภาพ
- (๒) พระสงฆ์สามารถโน้มน้าวจิตใจของสาธุชนให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีอยู่

ร่วมกันอย่างมีความสุข

- (๓) วัดเป็นจุดศูนย์กลางบำเพ็ญกุศล เป็นสถานสถานของของชุมชน เป็นต้น

๓) ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์

(๑) จำเป็นที่เยาวชนจะต้องแสดงคารวตาธรรมหรือปฏิบัติตนด้วยสัมมาคารวะทุกครั้งที่พบพระสงฆ์

(๒) พุทธศาสนิกชนจำเป็นจะต้องมีพฤติกรรมร่วมในการป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์

(๓) เยาวชนจำเป็นจะต้องปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา และถือว่เป็นการรักษาสืบสานพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงสืบต่อไป

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ ใน ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้สึกรู้ด้านความคิดเห็น ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐

พบว่า เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้สึกรู้ด้านความคิดเห็น ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ อยู่ในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** นักศึกษารู้สึกว่า พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติศาสนกิจโดยการเทศนาเผยแผ่หลักธรรม เป็นต้น พระสงฆ์จำเป็นต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติธรรม นักศึกษามีพฤติกรรมร่วมในการป้องกันรักษาภยันตรายจะเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ และ นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและสังคมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวมมี **ค่าเฉลี่ยสูงสุด** ได้แก่ ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ คือ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** นักศึกษามีพฤติกรรมร่วมในการป้องกันรักษาภยันตรายจะเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ และ นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม นักศึกษาเชื่อมั่นว่า ละชั่วกระทำความดีสร้างจิตให้ผ่องใสเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาวดี คุณวัฒน์** “การศึกษาทัศนคติของนักศึกษารวมศาสตร์ต่อพระพุทธศาสนา” และพระสงฆ์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนามีความเห็นว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีหลักธรรมที่สอนให้คนรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ แสวงหาความจริงความดี ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้นำไปปฏิบัติ และสามารถจะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ หากเราเข้าใจคำสอนอย่างถูกต้อง ตลอดจนเห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่มีคุณค่าอีกด้วย นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นชอบด้วยกับพระสงฆ์ที่ประพฤติดี เคร่งครัดในระเบียบวินัย ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา และทำประโยชน์ให้แก่สังคม เช่นในการศึกษา ในการพัฒนา เป็นต้น **และวงศกร เจียมเผ่า** “บทบาทของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่มีต่อการอบรมเยาวชน เพื่อป้องกันปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยสงฆ์” พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การเทศนา การอบรม และสั่งสอน จะมีส่วนช่วยปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน (ร้อยละ ๙๗.๓) ตลอดจนมีส่วนร่วมช่วยชี้แนะทางในการดำเนินชีวิต (ร้อยละ ๙๗.๓) และคิดว่า เมื่อได้รับนิมนต์ให้ไปเทศนา อบรม และสั่งสอนนั้น เด็กและเยาวชนได้ให้ความสนใจ (ร้อยละ ๘๘.๑) และมีความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาพอสมควร (ร้อยละ ๗๑.๑) พระสงฆ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาการทำความผิดของเด็กและ

เยาวชนในปัจจุบันส่วนหนึ่ง เป็นเพราะการขาดการปลูกฝังจริยธรรม (ร้อยละ ๙๓.๐) พระสงฆ์ยังมองเห็นว่า เด็กและเยาวชนในปัจจุบันยังขาดการปลูกฝังด้านจริยธรรมอยู่ (ร้อยละ ๙๒.๘) และเห็นว่า เด็กและเยาวชนที่ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนามีแนวโน้มที่กระทำความผิดน้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่มีจิตใจเหินห่างจากพระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา (ร้อยละ ๙๐.๙)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้สึก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** นักศึกษารู้สึกต่อพระสงฆ์อยู่ในกรอบการปกครองการบริหาร พระสงฆ์ในเขตการปกครองภาค ๑๐ ประพฤติอยู่ในกรอบพระวินัย พระสงฆ์ในเขตการปกครอง สามารถรักษาพระวินัยอย่างเคร่งครัด **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวันชัย ธนวิโส** “การสำรวจทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท” มีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาว่า นิสิตที่มีปัจจัยทางชีวสังคัม คือ อายุ พรรษา ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษาและการได้รับการสนับสนุนแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันหรือไม่ ประการที่สอง คือเพื่อศึกษาว่า ที่นิสิตมีปัจจัยทางจิต คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมและความเชื่อในอำนาจตนแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันหรือไม่ ประการที่สาม คือเพื่อศึกษาว่า นิสิตที่มีความเชื่อทางพระพุทธศาสนา คือ ความเชื่อในกฎแห่งกรรม และ อิทธิบาท ๔ แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทแตกต่างกันหรือไม่ ผลจากการวิจัยที่สำคัญ ๓ ประการนั้น มีดังต่อไปนี้

ประการแรก ได้ผลว่า ปัจจัยทางชีวสังคัมที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนิสิตที่มีบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทคือ การได้รับการสนับสนุนโดยที่นิสิตได้รับการสนับสนุนสูง จะมีทัศนคติต่อบทบาทต่อพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทสูงกว่าการสนับสนุนต่ำ ส่วนนิสิตที่มีพรรษาสูงหรืออายุพรรษาน้อย นิสิตชั้นปีที่ ๓ นิสิตชั้นปีที่ ๔ และนิสิตที่กำลังศึกษาในคณะต่าง ๆ ทั้ง ๔ คณะ มีทัศนคติต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน

ประการที่สอง ได้ผลว่า ปัจจัยทางจิต คือความเชื่อในอำนาจตน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของพระนิสิตที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทสูงกว่านิสิตที่มีความเชื่อในอำนาจตนต่ำ ส่วนเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ

ประการที่สาม ได้ผลว่า ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา คือ ความเชื่อในกฎแห่งกรรมและอิทธิบาท ๔ ทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของนิสิตที่มีบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท โดยที่นิสิตมีความเชื่อในกฎแห่งกรรม และอิทธิบาท ๔ สูง จะมีทัศนคติต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทสูงกว่านิสิตที่มี ๒ ลักษณะดังกล่าวต่ำ

เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายด้านเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

๑. ด้านความรู้สึก พบว่า โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ ๑๐ คือ นักศึกษารู้สึกว่าพระสงฆ์จะต้องปฏิบัติศาสนกิจโดยการเทศนาเผยแผ่หลักธรรมเป็นต้น **มีค่าเฉลี่ยสูงสุด** ได้แก่ **มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เมื่อได้ดูข่าวพระสงฆ์กระทำผิดพระวินัย นักศึกษามีความรู้สึก เสียใจ เสียสมศรีธา นักศึกษาพบพระสงฆ์ปฏิบัติศาสนกิจ ปฏิบัติธรรม ศึกษาพระธรรมวินัยมีความรู้สึกพึงพอใจ **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิระศักดิ์ อคฺคฺวิโร** “ศึกษาทัศนคติในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดนครพนม” พบว่า การนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต ถ้าเราศึกษาให้เข้าใจและลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริงแล้วจะทำให้ผู้ปฏิบัติ ครอบครอง และสังคมอยู่อย่างมีความสุข **พระครูสุขุมสังฆการ (วรเมธ โปธิสาร / ศรีโพธิ์วัง)** “ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน : ศึกษากรณี พระเทพวงศาจารย์ (คุณ ขนฺติโก)” **พบว่า** พระเทพวงศาจารย์ (คุณ ขนฺติโก) ได้ประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมแก่เยาวชนตามหลักไตรสิกขา ๓ ดังต่อไปนี้

หลักศีล ประยุกต์สอนในรูปแบบปาฐกถา (หรือบรรยาย) การใช้ระเบียบข้อบังคับ การใช้หลักศีลธรรม การให้รางวัลแก่เยาวชนผู้ทำความดี

หลักสมาธิ ประยุกต์สอนให้เยาวชนมีสติในชีวิตประจำวัน และสอนด้วยทศบารมีในข้อว่าด้วยวิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐานะ เมตตา และอุเบกขาบารมี หลักปัญญา ประยุกต์สอนให้เยาวชนเป็นคนดีรู้จักเหตุและผล สิ่งควรทำ ไม่ควรทำ สอนด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ใช้อุบายวิธีในการสอบถามกระตุ้นปัญญาสอนให้รู้คุณค่าปัญญา เล่านิทานหรือเหตุการณ์ให้เกิดปัญญา สอนโดยใช้สื่อทางประเพณีท้องถิ่น และสอนโดยการสาธิตให้เยาวชนดูเป็นตัวอย่าง เพื่อเกิดปัญญาจริง **และเสวต เวียนทอง** ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนชาวเชียงใหม่ต่อการดำเนินการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ พบว่า ประชาชนชาวเชียงใหม่ส่วนใหญ่เห็นสมควรกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่และเห็นว่าหากมีการกำหนดโทษจะทำให้จำนวนผู้ไปออกเสียงเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น”

มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ ๑ คือ นักศึกษารู้สึกต่อพระสงฆ์อยู่ในกรอบการปกครองการบริหาร ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์ในเขตการปกครองภาค ๑๐ ประพฤติอยู่ในกรอบพระวินัย พระสงฆ์ในเขตการปกครอง สามารถรักษาพระวินัยอย่างเคร่งครัด พระสงฆ์ในทัศนะของนักศึกษาต้องมีความรู้เชี่ยวชาญในหลักธรรมแล้วสั่งสอนให้พุทธบริษัทปฏิบัติตาม **ซึ่ง**

สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำเพ็ญ วังเงิน ได้วิจัยเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามแยกได้ ๗ ประการ คือ ปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียน ปัญหาด้านความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับครูอาจารย์ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ปัญหาบุคลิกภาพ ปัญหาความก้าวร้าว และปัญหา พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ คือ ทำผิดวินัยทางโรงเรียน ทำผิดเกี่ยวกับเพศ สูบบุหรี่ และ เสพสิ่งเสพติด เป็นต้น และอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนประกอบด้วยอิทธิพลด้านต่าง ๆ ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว **และวิสิษฐ์ หมายดี** ได้ศึกษาในด้านการวางแผนงานปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมหาไชยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนยึดนโยบายและข้อบังคับของกรมสามัญศึกษาเป็นหลัก โดยให้ความรู้คู่กับการปฏิบัติ ปัญหาสำคัญที่พบคือ ครูไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจรับผิดชอบค่อนข้างมาก แต่โรงเรียนมีวิธีแก้ปัญหาด้วยการจัดครูเวรประจำวัด และนักศึกษาวิชาทหารคอยสอดส่องดูแลรายงานให้ฝ่ายปกครองทราบ ในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนเน้นการสร้างวินัยในตนเอง จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก แต่ยังพบว่า นักเรียนบางส่วนขาดวินัย และมีความประพฤติไม่เหมาะสม อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคม โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมปลูกฝังวินัยให้เกิดเป็นนิสัย ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ต่อต้านกฎข้อบังคับของโรงเรียน โรงเรียนใช้วิธีการว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษพร้อมเปิดโอกาสให้แก้ไขตัวเอง

๒. ด้านความคิดเห็น เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๒ คือ พระสงฆ์จำเป็นต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติธรรม **มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด** ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ตามทัศนะของนักศึกษา การรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามหลักธรรม เป็นปัจจัยก่อให้เกิดศรัทธาแก่ประชาชน นักศึกษา เห็นว่าพระสงฆ์สามารถสร้างความสมัครสมานสามัคคีแก่พุทธบริษัทได้ **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนนท์ ยุพฤทธิ์** เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นในเขตเทศบาลเมืองยโสธร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท วัยรุ่นเพศชาย อายุ ๑๙ ถึง ๒๑ ปี มีการทะเลาะวิวาทด้วยการใช้กำลัง ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์ศักดิ์ศรีความดีเด่นปัจจุบันด้านครอบครัวขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิด ไม่ให้ความสนิทสนมไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเกิดจากความเหงาของวัยรุ่น ขาดการอบรมด้านศีลธรรมและการเสพยาเสพติดให้

โทษ ดังนั้นการศึกษาอบรมให้รู้จักการให้อภัย ให้เป็นคนมีสติปัญญา ไม่เสพยาเสพติด พ่อแม่และผู้ปกครองควรให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ให้ความรักเอาใจใส่ และควรมีการศึกษาด้านศีลธรรม จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นวัยรุ่น ความสามัคคี ปฏิบัติตามประเพณีอันดีงามของชุมชน **และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภัสรา ศรีธวัช** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับลักษณะการกระทำความผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ศึกษากรณี : ทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน” พบว่า สาเหตุของการกระทำความผิดที่สำคัญที่สุดของผู้ต้องขังคือ เมาสู่รา รองลงมาได้แก่ เพื่อนชวน ต้องการเงิน และมีความแค้นส่วนตัว ตามลำดับ สำหรับปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการกระทำความผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่มมี ๔ ประการ คือ

ประการที่ ๑ สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว

ประการที่ ๒ การคบค้าสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ประการที่ ๓ สภาพแวดล้อมทางการศึกษา คือ การให้การดูแลเอาใจใส่ของครู และวิถีลงโทษรุนแรง

ประการที่ ๔ อิทธิพลจากสื่อมวลชน

มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ข้อ ๗ คือ พระสงฆ์ในทัศนะของนักศึกษาต้องมีความรู้ เชี่ยวชาญในหลักธรรมแล้วสั่งสอนให้พุทธบริษัทปฏิบัติตาม ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการสร้างความสงบสุขแก่สังคม การพัฒนาวัดสร้างวัด เป็นการพัฒนาด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาด้านคุณธรรมและจิตใจ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า วัดเป็นจุดศูนย์กลางการบำเพ็ญกุศลของชุมชน โดยเฉพาะในชนบท **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรนนท์ ยุพฤทธิ** ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการทะเลาะวิวาทกันของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ผิดปกติ มีสาเหตุมาจากครอบครัว ๒ ปัจจัย คือ

๑. ลำดับการเกิด จากการศึกษาของนักจิตวิทยาพบว่า ลูกคนแรกจะถูกเลี้ยงแบบตามใจ มักมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าลูกคนหลัง ๆ กลับมักจะแสดงอารมณ์รุนแรง ส่วนลูกคนเล็กจะแสดงอารมณ์เพื่อเรียกร้องความสนใจ

๒. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บิดา มารดา ที่เอาใจดูแลมากเกินไปหรือเด็กที่ถูกบิดา มารดา ทอดทิ้งจะมีผลทางอารมณ์ แสดงพฤติกรรมเจ้าอารมณ์ อารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว หรือจาก บิดามารดาที่ตั้งความหวังเอาไว้มากเกินไป เด็กจะมีความเครียดไม่ยืดหยุ่น ประเด็นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผิดปกติจากปัจจัยครอบครัว คือ

๑. บรรยายกายภายในครอบครัว ครอบครัวเข้มงวดเต็มไปด้วยกฎระเบียบลูกจะมีพฤติกรรมไปในทางเก็บกด ไม่แสดงความคิดเห็น หลีกหนี ไม่ยอมพบหน้าพ่อแม่ เพื่อครอบครัวอาจเพื่อนเกรง ติดยาเสพติด

๒. การอบรมเลี้ยงดู หากทางบ้านไม่ให้ความรักความอบอุ่น วัยรุ่นก็จะพยายามหาเพื่อนนอกบ้าน ถ้าคบเพื่อไม่ดี อาจมีพฤติกรรมไม่ดีไปด้วย

๓. ต้นแบบของพ่อแม่ เด็กวัยรุ่นเป็นเด็กที่พยายามหาความเป็นเด็กลักษณะของตนหากพ่อแม่เป็นต้นแบบที่ไม่เหมาะสม เด็กก็อาจมีพฤติกรรมนั้นด้วย **และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงศ์ พัฒนพงศ์** ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนระดับมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานคร จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ ๔ ปัจจัยที่ผ่านการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ความใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดู การยอมรับตัวแบบที่เบี่ยงเบนการเสริมแรงและเพศของนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยกระทำผิด

๓. ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสองข้อได้แก่ ข้อที่ ๕ คือ นักศึกษามีพฤติกรรมร่วมในการป้องกันรักษายันตรายจะเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์ และข้อที่ ๖ คือ นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม **ค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** นักศึกษาเชื่อมั่นว่า ละชั่วกระทำดีสร้างจิตให้ผ่องใสเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง นักศึกษาต้องปฏิบัติตามพระสงฆ์ตามกรอบของพระธรรมวินัยและค่านิยมของสังคมเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดกุศลผลบุญ **ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิธ วงศ์กิจจาเลิศ** ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาไทย พบว่า “นักศึกษาไทยมีทัศนคติทางการเมืองแบบกลาง ๆ (ระหว่างเสรีนิยมกับอำนาจนิยม) แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาที่มีทัศนคติแบบเสรีนิยมมีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติแบบอำนาจนิยม” **จิตรา พรหมขุติมา** ศึกษาวิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า

๑. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครจะรับรู้จากสื่อโทรทัศน์ สำหรับความสนใจทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพ ฯ ปรากฏว่า จะให้ความสนใจไม่มากนักแต่ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพ ฯ จะมีความรู้ทางการเมืองอยู่ในระดับสูง การที่ประชาชนในชุมชนแออัดมีความรู้ด้านการเมืองมากดังนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพ ฯ ได้รับอิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะใน

โทรทัศน์ ซึ่งสื่อเหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้รับความรู้ทางการเมืองเป็นอย่างดี

๒. ทศนคติ ความคิดเห็นทางการเมืองของชุมชนในชุมชนแออัด ที่มีต่อการเลือกตั้ง ประชากรมีความคิดเห็นว่าเป็นสิทธิมากกว่าเป็นหน้าที่ สำหรับทศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับนักการเมืองเป็นไปในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก และเห็นว่า การเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก แต่อย่างไรก็ดี การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะต้องการคนดีเข้าสภา นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนแออัดจะมีความเชื่อและอุดมการณ์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

๓. การเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัด จะมีบทบาทแคกิจกรรมเฝ้ามองดูมากกว่าจะมีบทบาทในกิจกรรมเชื่อมโยงหรือเป็นกิจกรรมเข้าสู่การเมือง

๔. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัด ไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนที่ดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผู้นำในชุมชน และบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยสำหรับพฤติกรรมแจกเงินมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนแออัดไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมแจกเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวคะแนน

๕. เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กับผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จะพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความสนใจในทางการเมือง มีทัศนคติในทางการเมือง มีบทบาทการเข้าร่วมทางการเมืองและพฤติกรรมในการออกเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี **ประเทือง ภูมิภักธาคม** ศึกษาวิจัยเรื่อง บ้านเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กมากผลวิจัยพบว่าบ้านหรือครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญในครอบครัวจะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก เป็นต้นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความรักและอบอุ่น พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันจะเป็นเด็กที่มีอารมณ์มั่นคงสูงและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี ในขณะเดียวกัน เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก มักจะเป็นเด็กที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ มักปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ มักมีพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่มักดุเมื่อลูกซุกถาม หรือเสนอความคิดเห็นก็มักจะเป็นเด็กที่ไม่กล้าแสดงออก หลีกหนีจากสังคม ใจทางกลับกันเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ให้โอกาสลูกแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสลูกได้ยังด้วยเหตุผลได้ ก็จะเป็นเด็กที่กล้าแสดงออกไม่หลีกหนีออกจากสังคม นอกจากนี้ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อลักษณะพฤติกรรมของเด็กด้วย โดยเฉพาะในระยะแรกของชีวิต เด็กได้เรียนรู้จากแบบแผนพฤติกรรมของพ่อแม่ ดังนั้น บ้านหรือ

ครอบครัวจึงเป็นสิ่งแวดลุ่มที่สำคัญ ถ้าบุคคลในบ้านมีลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเด็กก็จะเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นไว้ ความเหมาะสมในการอบรมเลี้ยงดูก็มีผลก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้อีกเช่นกัน **และสุนีย์ ธีระวิรุณ** ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากนักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำและการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวไม่ถูกต้องส่วนบรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียนนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนได้ และเห็นว่ามีกำบังมากเกินไป ด้านสัมพันธภาพทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน ไม่สามารถปรับตัวได้ และเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมักจะเกิดปัญหากับเพื่อนอยู่เสมอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย

มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ข้อ ๓ คือ นักศึกษาได้ถวายจุดปัจจัยแด่พระสงฆ์ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษา จำเป็นต้องปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา และถือว่าการรักษาสืบสานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงต่อไป นักศึกษา จำเป็นต้องปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา และถือว่าการรักษาสืบสานพระพุทธศาสนาให้มั่นคงต่อไป ตามทัศนะของนักศึกษาก่อนทำบุญทุกครั้งต้องมีการสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีล จึงถือว่าเป็นพิธีกรรมที่ถูกต้อง **ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชูศักดิ์ นันทะ** ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคายพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนในภาพรวม และเป็นรายด้าน ๔ ด้าน คือ ด้านจัดรูปแบบการทำงาน ด้านจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างในโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และด้านการจัดกิจกรรมตามคู่มือเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั่วประเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย **กัลยลักษณ์ อยู่เย็น** ศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนะของเยาวชนผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดเขาพุทธโคดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ต้องการจะศึกษาทัศนะของเยาวชนที่เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดเขาพุทธโคดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามหลัก ของพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลหรือเยาวชนได้

๒. เพื่อศึกษาทัศนะของเยาวชนเกี่ยวกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักของพระพุทธศาสนา

๓. เพื่อให้ข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ เป็นแง่คิดและแนวทางให้กับ ผู้ที่ต้องการพัฒนาเยาวชนหรือบุคลากรในหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดแก่องค์กรและมวลมนุษยชาติ **และวันเดิม มีความดี** ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของเด็กอาชีว ศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า “ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมอันดับที่หนึ่ง คือความผูกพันกับบิดามารดา อันดับที่สอง คือความผูกพันกับเพื่อน อันดับที่สาม คือ ความผูกพันต่อโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงสูง ในด้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์รองลงมา ๓ ด้าน ที่มีระดับความเสี่ยงใกล้เคียงกัน คือ ด้านการออกกำลังกาย การบริโภคอาหาร การเกิดอุบัติเหตุโดยภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับต่ำ สาเหตุเนื่องจากครุหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมือง การปกครอง และหลักสูตรเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่มี ความเข้มข้นเพียงพอ”

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ ได้จากผลการวิจัยทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้สึก ด้านความคิดเห็น ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สำหรับการวางแผน โดยควรมีการปรับปรุงกลยุทธ์ในด้านต่างๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการหรือความคิดเห็นให้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงด้านต่างๆ จึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะ เป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนมีเจตคติต่อพระสงฆ์ ด้านความรู้สึก ข้อที่ ๑ คือ นักศึกษารู้สึกต่อพระสงฆ์อยู่ในกรอบการปกครองการบริหาร **ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด** ดังนั้น ผู้บริหาร ควรปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นไป

๒) ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีเจตคติต่อพระสงฆ์ ด้านความคิดเห็น ข้อที่ ๗ คือ พระสงฆ์ในทัศนะของนักศึกษาต้องมีความรู้เชี่ยวชาญในหลักธรรมแล้วสั่งสอนให้พุทธบริษัท ปฏิบัติตาม**ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด**

๓) ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีเจตคติต่อพระสงฆ์ ด้านพฤติกรรมที่มีต่อพระสงฆ์ ข้อที่ ๓ คือ นักศึกษาได้ถวายจตุปัจจัยแด่พระสงฆ์ในงานพิธีกรรมต่างๆ **ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด** ดังนั้น ผู้บริหาร ควรปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรวิจัยเรื่อง เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ อื่นที่ได้รับการเชิดชูเกียรติแล้วนำมาปรับใช้กับเยาวชน

๒) ควรวิจัยเรื่อง เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ แห่งอื่นมาเปรียบเทียบกับ การใช้หลักจริยธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานของเยาวชน

๓) ควรวิจัยเรื่อง เจตคติของเยาวชนที่มีต่อพระสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๐ ด้านความริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ เป็นต้น